

**BOŽIĆNA PORUKA NADBISKUPA ZAGREBAČKOGA
KARDINALA JOSIPA BOZANIĆA**

Draga braćo i sestre!

1. Iz godine u godinu u božićnoj noći slušamo anđeoske riječi: »Javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin«. To je objava koja prolazenjem vremena ne gubi na svježini i svake godine zvuči drukčije. Osjećamo je i doživljavamo u svjetlu događaja koji su obilježili naša iskustva u vremenu koje nam je Bog darovao.

Život se događa na otajstven način, u skrovitosti koju čovjek trajno pokušava dublje spoznati, približiti se čudu stvaranja i postojanja. Ta skrovitost se objavljuje i postaje javnom te zahvaća sve pore života. Tako se stapaju osobna iskustva i puno šira zbilja.

Pristupanje Božjemu otajstvu, a osobito Utjelovljenju, nadilazi iskustva pojedinaca, pri čemu ne možemo zanemariti da su glad za istinskim smislom, iskustvo manjka sreće i zadovoljstva neposredan povod da ljudi otvaraju vrata vjerskomu tumačenju svoga života. No, puno je važnije i ispravnije krenuti od radosne objave Utjelovljenja, koja nam otkriva da ovozemaljsko iskustvo nije ni prvo niti zadnje što određuje naš život.

Bog u svom Sinu objavljuje ljudsko dostojanstvo

2. Božić, ma koliko mu se ponekad pokušava oduzeti snaga kršćanske objave, neizbježno postaje životnom temom. Naša nas čežnja za sigurnošću da postoji punina života, da nas je Bog za nju stvorio i da nas na nju poziva, ne vara. I čim dublje ulazimo u otajstvo života, tim više nas obuzima divljenje prema vlastitom postojanju.

Božić je događaj Božje ljubavi, očitovanje Božje blizine koja ne prestaje trajati, koja nije ograničena na naše dojmove, raspoloženja, ali od koje se možemo u svojoj slobodi i slabosti udaljiti.

Znamo dobro da je nama ljudima u trenucima kada nam je život poljuljan bolešću, razočaranjima, nevoljama duhovne i materijalne naravi, potrebna nova snaga i pouzdanje u puninu života. Ta se snaga ne vraća, ako ne prihvatimo da smo stvorenja ovisna o Božjoj ljubavi, ako ne prihvatimo poziv i potrebu da svoju ljubav darujemo drugima. S time povezujemo pojam *dostojanstva*, koji se poput niti vodilje provlači kroz molitve božićne liturgije. Bog nas je predivno stvorio i darovao nam dostojanstvo. Objavio nam je da njegovo djelovanje nikada ne ide protiv našega dobra i da njegov sud ne ponižava našu ljudskost.

Bog nam u svome Sinu, u obličju Djeteta, objavljuje ljudsko dostojanstvo te nas poziva da ga spoznamo i da ga budemo svjesni. Svaki je čovjek, bez obzira na osobne mogućnosti, radne sposobnosti, obrazovanje i društveni utjecaj, bogatstvo ili siromaštvo, zdravlje ili bolest, stvoren kao dionik božanskoga života. Božić to ponovno objavljuje, javno obznanjuje i ta poruka odjekuje u javnosti.

Obnavljanje kršćanske kulture Božića

3. Prije dvadeset godina slamao se komunistički sustav koji je, s jedne strane, dokidao javnost Objavi, a s druge strane, gdje je vidio da je agresivnost represivnog sustava neučinkovita, gurao vjeru u područje privatnosti.

U prosincu godine 1989. naši biskupi – kako sami pišu: »sastavši se pred Božić, u ovom povijesnom trenutku sudbonosnih promjena« - uputili su apel javnosti i odgovornima u društvu na području čitave tadašnje države za javno slavljenje Božića, u skladu s našom kršćanskom tradicijom. Pozvali su da se zbaci jaram straha i da se pristupi obnavljanju kršćanske

kulture Božića koja donosi plodove dobra u društvu. Desetljećima je ona ostala čuvana u srcima pojedinaca, supružnika u braku, zaljubljenih mladića i djevojaka, u pjesmama i smijehu djece, u nastojanjima muževa i žena da svjedoče istinu Kristova dolaska i njegove pobjede nad grijehom i smrću, u hrvatskoj kulturi koja se opirala pritiscima režima.

Kultura Božića preživjela je izvanjsko društveno nasilje totalitarizama, upravo onako kako je i rođena u betlehemske neuglednosti, pod prijetnjama, ali i u potrebi da Ljubav preživi. Stoljećima je snažno protkala mnoge visoke umjetničke izraze, ali i kulturu običnoga puka koji je čuvao srž Radosne vijesti u svojim običajima.

Novo zanemarivanje kulture Božića

4. Dvadeset godina, nakon ponovno stvorenih mogućnosti da se nastavi gradnja kulture javnoga slavljenja Božića u Hrvatskoj, suočeni smo s novim težnjama koje zanemaruju tu kulturu, iako izvanjski izgleda sveprisutnom. Kao što se nekada vjeri, Crkvi i njezinu djelovanju pružala ograda privatnosti, kako sadržaj istine ne bi probio zidove ideologije laži, tako današnja neselektivnost, koja ne slijedi dinamiku kršćanske objave, razgrađuje suodnos privatnoga i javnoga. Zbog toga valja istaknuti da Božić dragocjeno čuva kulturu koja ne zanemaruje privatnost, promičući istodobno ravnotežu s onim što nosi obilježja javnoga.

Puno je područja u kojima je u Hrvatskoj ta ravnoteža narušena. Ona svakako ima korijene u nepoštivanju otajstvenoga u svijetu i čovjeku, u praznini i površnosti odnosa s Bogom - izvorom svega stvorenoga, a zatim se pretače u prostore odgoja i obrazovanja od najmanjih nogu, nagriza snagu obiteljske intime, prelazi u modele komunikacije među ljudima, pojačavajući mehanizme znatiželje do granice neukusa. Na tome neukusu i znatiželji lako parazitiraju pojedini suvremeni mediji kao najvjerniji

saveznici, često u namjernome, a katkad i u nenamjernome, razgrađivanju istinske kršćanske kulture.

Trpki plodovi takvoga pristupa jesu: narušavanje povjerenja, brisanje odgovornosti, dokidanje dostojanstva koje se očituje u razmjerima slabljenja vrijednosti temeljnih institucija društva. Kada se ne dopušta da suptilni odnos s Bogom, koji započinje u osobnome susretu pojedinca s Bogom i u prihvatanju njegove Objave, bude graditelj javnoga, silom izbacujući prepoznate simbole dobra iz kulturološkog ozračja, svoj će prostor tražiti neki drugi oblici kulture koja ne govori o zaštiti betlehenskoga skrovišta, o žrtvi i samozatajnosti, o poniznome osluškivanju granica ljudske naravi, nego govori i u djelo provodi nadmoć nad drugim, nasilje nad čovjekom od djetinje dobi, bahatost i prezir, sebičnost i društvenu besciljnost.

Treba ponovno otkriti ljepotu kulture Božića

5. Ne zavaravamo se, ma koliko neki govorili suprotno, da se vjeri, tom najsvetijemu prostoru koji neizbježno traži svoje javno očitovanje, i dalje ne dopušta dužno građanstvo u hrvatskome društvenom djelovanju, potiskujući je u zonu privatnosti, za što su ponekad krivi i sami vjernici koji se srame svoje vjere i njezina iskrena očitovanja. No, istodobno se s puno neukusa mnogočemu pridaju etikete s imenom »Božić«. Iz takvih odnosa nije teško doći do neshvatljivih proturječnosti koje živi ne samo naše, nego cijelo društvo Zapada. Dolazi se do toga da Božić postaje prihvaćen okvir za slavlja raznorodnih sadržaja, za očitovanje slavlja sa suprotnim sadržajnim predznacima. To se lako pretvara u rascjep koji će običajno hvaliti Božić, a životno biti daleko od njega, povlačeći pitanja o dopustivosti prisutnosti simbola kršćanske vjere u društvu.

Neravnoteža i brisanje granica između privatnoga i javnoga nosit će nerijetko i masku transparentnosti, neposrednih uvida, ali u konačnici kao

posljedicu ima narušavanje svih odnosa s dalekosežnim posljedicama koje nisu spojive s kršćanskom kulturom.

Privatnost je izuzet prostor i taj prostor nije prazan. On je nedostupan, baš kao što je nedostupno otajstvo. Božić nam pomaže da to shvatimo i to ugradimo u kulturu »radosti za sav narod«. To nije prostor neke tajne koja bi nama pripadala i kojom bismo vladali, nego prostor Otajstva kojega smo dio, kojemu pripadamo, jer nam se objavljuje kao dragocjenost koja osvjetljuje nama nedostupne prostore našega početka i završetka od vremena do vječnosti.

U trenutku kada to nestaje, tada nasilje, nepoštivanje drugoga, neosjetljivost za tuđu bijedu postaju redovitim načinom ophođenja u kojima javno izgovorena laž nema težinu laži; u kojemu privatnost najintimnijih osjećaja nestaje pod teretom povrede dostojanstva čovjeka. Time se ujedno utire nepovratan put koji najviše šteti mladim naraštajima. To je Božić bez Radosne vijesti, to je trend koji pretvara i društvo i čovjeka u neukus i kič življenja. To je razlog i moga poziva da otkrivamo ljepotu kulture Božića koja okuplja, daruje, gradi zajedništvo, koja se u susretima ljudi raduje tuđoj radosti, a ima dovoljno suza za tuđu bol i žalost.

Molite zajedno u obitelji

6. Za Božić se s posebnom pozornošću obraćam vama, drage obitelji. Znam da su mnoge od vas razdirane teškoćama života i iskušenjima koja unose nemir, zbog raznih zemaljskih nesigurnosti. Potičem vas da ne zaboravite da pripadate velikoj obitelji – Crkvi. Važno je da svoju djecu i mlade odgajate uz Božju riječ i za spremnost na žrtvu, da s njima razgovarate, da ih pratite, da im otvarate polja kršćanskoga blaga, koje se posebno očituje u životu župe i nedjeljnoga slavlja. Ne prepustite djecu ulici i onima koji bi ih u ime »naprednih ideja« udaljili od Boga i od vas. Kada vam se čini da ste bespomoćni, zaustavite se u molitvi, molite zajedno

u obitelji, učeći djecu moliti; supružnici i zaručnici, molite zajedno, da se ne ugasi ljubav od koje se može živjeti kada nedostaje svjetla.

Braćo i sestre, do mene često dopiru vaše tjeskobe, s njima sam suočen u pastoralnim pohodima i u svojoj službi svakoga dana. Ne prepustite se malodušnosti i ne vjerujte olako onima koji šire strah. Ako postoje napetosti, nesloge, svađe u obitelji, među rodbinom, ovih dana razmislite o svemu i ne dopustite da mržnja pobijedi, da se nastavi trag neprijateljstava. Nađite malo vremena i ispovjedite se o Božiću; dopustite Bogu da s Njim započnete živjeti novi početak. On ne dolazi da bi nas ponizio. On nas oslobađa straha i otvara nam put nade.

Molite za svoje svećenike

7. Bog koga nitko nikada ne vidje, nego nam ga je objavio Sin - Dijete u jaslicama, objavio nam se, promijenio je našu privatnost i javnost, kao što je svojim svjetlom obasjao i promijenio špilju rođenja u kojoj su se spojile privatnost otajstva Svete obitelji i javnost radosti koja je čula pjesmu neba. Potrebno je susresti se s Bogom, sa željom da ga se primi i postane Božjim djetetom. Zato ne smijemo prešutjeti »veliku radost za sav narod«. Makar je dokraja ne razumjeli ni u svojim, ni u tuđim životima, dana nam je da je nosimo drugima. To ponajprije činimo molitvom.

Za ovaj vas Božić posebno pozivam da se u svojim molitvama spomenete svećenika u ovoj Svećeničkoj godini; da molite za svećenička zvanja u svojim obiteljima i župama te da u susretu sa svojim svećenicima u godišnjemu pohodu obiteljima očitujete svoje zanimanje za predivnu stvarnost naše Crkve.

Otajstvo Božića vodi nas u središte kršćanstva. Događaj je to koji svijet ne ostavlja nedernutim, nego oblikuje svako djelovanje kršćana te Crkve, kao otajstva spasenja. Bog dolazi u svijet, da bi nam vratio radost i mir.

Svima do kojih dopire moja poruka želim sretan Božić i
blagoslovljenu novu 2010. godinu!

U Zagrebu, o Božiću 2009.

† Kardinal Josip Bozanić
nadbiskup zagrebački i metropolit